

محفل انس

مناجات، مدح، مراثی، حکمت ہا و...

تہیہ و تنظیم:

دکتر عزیزالہ فہیمی

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست نویسی

موضوع

موضوع

رده بندی کنگره

رده بندی دیویی

شماره جابشناسی ملی

: فهیمی، عزیزاله، ۱۳۴۰ -، گردآورنده

: محفل انس: مناجات ها، مدایح، مراثی، حکمت ها و... تهیه و

تنظیم: عزیزاله فهیمی. [ویراست ۲]

: تهران: خرسندی، ۱۳۹۵.

: ۳۱۰ ص

: 978-600-114-494-3

: فیپا

: شعر فارسی -- قرن ۱۴ -- مجموعه ها

: شعر مذهبی فارسی -- قرن ۱۴ -- مجموعه ها

: ۱۳۹۵ م ۳ / ۴۱۹۰ PIR

: ۸ فا ۱ / ۶۲۰۸

: ۳۹۷۷۴۹۳

انتشارات خرسندی

خیابان انقلاب، خیابان فخر، ازی، خیابان لبافی نژاد، نرسیده به

خیابان دانشگاه، لاک ۱۷۴، واحد ۲

تلفن: ۵-۶۶۹۰۰۰۲ و ۵-۶۶۴۹۰۵۸

فروشگاه شماره ۱: دانشگاه تهران، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، تلفن: ۶۶۴۱۰۲۰۳

فروشگاه شماره ۲: میدان انقلاب، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت)، پلاک ۹۲

تلفن: ۶۶۹۵۰۷۵۹ - ۶۶۱۵۹۱۰

فروشگاه شماره ۳: خیابان انقلاب، نرسیده به میدان فردوسی، کچه شهید بهرانی، دانشکده حقوق

دانشگاه آزاد، طبقه زیرین (قسمت کتابفروشی) تلفن: ۶۶۱۵۵۹۰۰

پست الکترونیک: Khorsandy.pub@gmail.com

سایت اینترنتی: www.Khorsandypub.com

محفل انس

تهیه و تنظیم: دکتر عزیزاله فهیمی

چاپ اول ویرایش جدید (چاپ دوم): ۱۳۹۵ - تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-114-494-3

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۴-۴۹۴-۳

فهرست تفصیلی مطالب

۱۳	 مقدمه
۲۱	 بخش اول: مناجات ها
۷۷	 بخش دوم: مدایح
۷۹	 محبت اهل بیت علیهم السلام
۸۰	 حضرت محمد صلی الله علیه و آله
۸۱	 حضرت علی علیه السلام
۹۴	 غدیر خم
۹۵	 حضرت فاطمه علیها السلام
۱۰۴	 میلاد کوثر
۱۰۵	 امام حسین علیه السلام
۱۰۵	 امام حسن علیه السلام
۱۱۵	 امام زمان علیه السلام
۱۲۸	 امام کاظم علیه السلام
۱۲۹	 امام رضا علیه السلام
۱۳۲	 حضرت خدیجه علیها السلام
۱۳۳	 حضرت عباس علیه السلام
۱۳۶	 حضرت فاطمه معصومه علیها السلام
۱۳۹	 شهر مدینه
۱۴۰	 امام سجاد علیه السلام

۱۴۱.....	امام باقر علیه السلام
۱۴۳.....	بخش سوم: مراثی
۱۴۵.....	شیعه
۱۴۶.....	حضرت محمد صلی الله علیه و آله
۱۴۶.....	غصب حق
۱۴۶.....	روح علی علیه السلام
۱۴۷.....	عبادت علی علیه السلام
۱۴۸.....	جور کوفیان
۱۴۸.....	حضرت علی علیه السلام
۱۴۹.....	مدینه
۱۵۰.....	مدینه شهر پیغمبر صلی الله علیه و آله
۱۵۰.....	بقیع
۱۵۱.....	خدا حافظ مدینه
۱۵۲.....	حضرت فاطمه علیها السلام
۱۵۵.....	ضریح گمشده
۱۵۷.....	سرای علی علیه السلام
۱۵۷.....	رخسار نیلی
۱۵۹.....	مظلومه زهرا علیها السلام
۱۷۶.....	سرزمین کربلا
۱۷۸.....	امام حسین علیه السلام
۱۸۱.....	محرم
۱۸۷.....	شام غریبان
۱۹۰.....	حضرت زینب علیها السلام
۱۹۲.....	گم گشته زینب علیها السلام
۱۹۶.....	کربلا
۱۹۷.....	حضرت عباس علیه السلام
۱۹۹.....	ام البنین
۲۰۰.....	حضرت علی اکبر علیه السلام
۲۰۴.....	حضرت قاسم علیه السلام
۲۰۵.....	حضرت عبدالله بن حسن علیه السلام
۲۰۶.....	قافله سالار

۲۰۹	جان خواهر
۲۱۱	حضرت علی اصغر علیه السلام
۲۱۶	حضرت رقیه علیها السلام
۲۱۹	حضرت سکینه علیها السلام
۲۲۰	مسلم بن عقیل
۲۲۱	امام سجاد علیه السلام
۲۲۲	امام باقر علیه السلام
۲۲۳	امام رضا علیه السلام
۲۲۴	امام شافعی علیه السلام
۲۲۵	امام راد علیه السلام
۲۲۹	بخش چهارم دم نامی کوتاه
۲۳۱	یا علی و یا علی یا علی
۲۳۱	یا مرتضی یا حیدر
۲۳۲	حیدر مدد (۲) - ای ساسی نوثر مدد
۲۳۲	علی علی یا علی
۲۳۳	جانم علی جانم علی ای جان جانم علی
۲۳۴	یا مولا علی
۲۳۴	پیرو علی
۲۳۵	علی علی جانم
۲۳۶	پدر یتیمان
۲۳۶	مولای مظلومان
۲۳۶	غریب کربلا - حبیبی یا حسین
۲۳۷	زینب تنها
۲۳۷	غریبم علی
۲۳۸	علی علی علی علی
۲۳۹	مولا علی
۲۴۰	ای حسین جانم
۲۴۲	وداع حسین علیه السلام
۲۴۳	وداع زینب علیها السلام
۲۴۵	حسینم یا حسین
۲۴۶	نور عینم یا حسین

۲۴۷	همه هستی ام حسینه
۲۴۸	حسین جانم حسین جانم حسین جان
۲۴۹	حسین جان
۲۵۰	حسین جانم
۲۵۱	حسین را صدا بزن
۲۵۱	آهسته تر آهسته تر
۲۵۲	یا حسین علیه السلام
۲۵۳	یا حسین علیه السلام
۲۵۳	ای حسین جان
۲۵۳	یا ابا عبدالله الحسین
۲۵۴	زیب
۲۵۴	عزا عزا باشد
۲۵۵	خواهرم زینب
۲۵۵	امام باقر علیه السلام
۲۵۵	امام سجاد علیه السلام
۲۵۶	امام صادق علیه السلام
۲۵۷	امام باقر علیه السلام
۲۵۸	امام کاظم علیه السلام
۲۵۹	امام رضا علیه السلام
۲۶۰	یابن زهرا بیا
۲۶۱	خدا کند که بیایی
۲۶۲	ابا صالح مددی علیه السلام
۲۶۳	یابن الحسن
۲۶۳	زهرا یا زهرا
۲۶۳	تفسیر کوثر
۲۶۴	علی بی زهرا می میره
۲۶۵	مظلومه زهرا علیه السلام
۲۶۸	وداع مظلومه زهرا علیه السلام
۲۶۹	عباس علمدار علیه السلام
۲۷۰	عباس علمدار علیه السلام
۲۷۱	حضرت علی اکبر علیه السلام
۲۷۴	حضرت علی اصغر علیه السلام

۲۷۶.....	خدا حافظ ای برادر زینب.....
۲۷۷.....	قلب پریشان.....
۲۷۷.....	وای از دل زینب علیه السلام
۲۷۹.....	امان از دل زینب علیه السلام
۲۷۹.....	تشنگی زینب علیه السلام
۲۸۰.....	وقت هجران.....
۲۸۱.....	بخش پنجم: ادبیات حکیمانه.....
۳۰۱.....	بخش ششم: ایثار و شهادت.....
۳۰۶.....	شب های توسل.....
۳۰۷.....	شهید مفتی دالائی.....
۳۰۸.....	شهید گلگو کفن.....
۳۱۰.....	شهید.....
۳۱۰.....	شمع شاهدان.....

مقدمه

وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغُيُوثُ... إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا...؛ و شعراء را غیوثان پیروانند... افراد گمراه از آنان تبعیت می نمایند... مگر آنان که اهل ایمان و عمل صالح و ذکر خداوند...!

قرآن کریم معجزه ماندگار رسول گرامی اسلام ﷺ است، اما این که از بین این همه معجزات، این معجزه به عنوان حقانیت پیامبر عظیم الشان انتخاب گردید، اهمیت شعر و بلاغت در میان عرب جاهلی وده است و قرآن کریم، علاوه بر بیان مفاهیم بسیار بلند اعتقادی و عرفانی، در وزن و اسلوب خاصی برخوردار است که بزرگان ادب را در هر زبانی به تحسین و تحسین داشته و با ایجاد جاذبه معنوی، موجب هدایت بسیاری از حق طلبان گردید.

قرآن کریم در ضمن آیات سوره مبارکه «شعراء» بر تفسیر مدح شعرا می پردازد و جز عده قلیلی از شعرا که شعر آنان بیانگر مفاهیم بلند ایمانی است، بقیه شعراء را از گمراهان معرفی می نماید. این بیان نیز نمایان گر اهمیت فراوان و نفوذ زیاد شعر است که به تبع گمراهی شاعران گمراه، شعر آنان نیز گمراه

کننده خواهد بود و بر عکس شعر شاعر با ایمان، روشنگر و محرک و مؤثر خواند بود. این گیرایی و تأثیر به خاطر آن است که شعر بالاترین مصداق هنر است که از روز ازل در نهاد هر انسانی به صورت کم و زیاد قرار داده است، آن که شاعر است با گفتن شعر و آن که شاعر نیست از شنیدن شعر لذت می‌برد، چرا که نفس آدمی به صورت فطری طالب نظم و وزن در تمامی موجودات عالم است.

و آن کریم در این باره می‌گوید:

وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبِيبٌ إِلَيْكُمْ ۖ وَرَبُّهُ فِي قُلُوبِكُمْ ۚ وَلَكِنْ خَدَّوْنَهُ إِيمَانًا
را محبوب ما قرار داد و آن را در دل‌های شما زیبا نمود.

بنابراین «دل» این آیه در نهاد هر انسانی هست و کار شعر و هنر شاعری آن است که این زیبا را به تصویر بکشد.

در تعریف زیبایی از ارسطر نقل شده که گفته است:

«آنچه که از تعادل و هماهنگی اجزاء و دقیق بودن برخوردار باشد، زیبا

است»^۲

و در تعریف هنرمند گفته‌اند:

«در بعد زیبایی‌های معنوی نیز هنرمندان بلند آوازه شایسته درخت زمان خود

هستند»^(۳)

براین اساس، هنر، زبان گویای خواسته‌ها و نیازهای اجتماعی است که هنرمند با قدرت شگرف و خلاقیت خود، آنچه را فرد عامی آن را می‌بیند، او آن را لمس می‌کند و بر فراز درخت زمان خود قرار گرفته و نادیده‌ها را دیدنی می‌نماید.

۱. سوره حجرات، آیه ۷.

۲. جواد محدثی، هنر در قلمرو مکتب، ص ۱۹.

۳. علی نقی مدیری، زیبایی‌شناسی در هنر و طبیعت، انتشارات دانشگاه تهران، ص ۱۱.

اما سلسله جنبان هنر باید طاهر بوده و از منبع زلال نشأت گرفته باشد که در بیان قرآن کریم آن سلسله جنبان ایمان نامیده شده است. این هنرمند با ایمان است که به تصویرگری زیبایی‌های مادی کفایت نکرده و به بیان زیبایی‌های ماندگار معنوی می‌پردازد و در منابع دینی ما، هم به زیبایی‌های مادی و هم به زینت‌های معنوی پرداخته شده است.

یلاً به برخی از این توصیه‌ها اشاره می‌کنیم:

در بعد زیبایی‌های مادی

به ذکر روایت کتاب معتبر «وسایل الشیعه» کفایت می‌کنیم:

«روایت اول:

«خداوند جمال و تجمل دوست دارد و بدبختی و خمودگی را دشمن

می‌دارد»^۱.

«روایت دوم:

«پوش و تجمل کن که خدا زیباساز و جمال دوست دارد، ولی باید از

حلال باشد»^۲.

«روایت سوم:

«بروز نعمت خداوند در بنده‌اش در این است که:

لباس پاکیزه بپوشد.

خود را به بوی خوش بیاراید.

خانه‌اش را به گچ سفید کند.

حیاط خانه‌اش را جارو نماید.

۱. شیخ حر عاملی، وسایل الشیعه، ج ۳، ص ۳۴۰ به بعد.
۲. همان.

و حتی قبل از غروب خورشید، چراغ خانه‌اش را روشن نماید»^۱.

در بعد زیبایی‌های معنوی

در بعد زیبایی‌های معنوی نیز به ذکر چند روایت از علی علیه السلام از کتاب غررالحکم بسنده می‌نماییم.

❦ روایت اول:

«جمال المرء حلمه»؛ زیبایی مرد به بردباری او است.^۲

❦ روایت دوم:

«جمال رَجُلٍ الرِّقَارُ»؛ زیبایی مرد به وقار و سنگینی او است.^۳

❦ روایت سوم:

«جمال العبد الطاعة»؛ زیبایی بنده به طاعت او است.^۴

❦ روایت چهارم:

«جمال العالم عمله بعلمه»؛ زیبایی عالم آن است که به علم خود عمل کند.^۵

❦ روایت پنجم:

«جمال الحرّ تجنّب العار»؛ زیبایی مرد آزاده به آن است که از ننگ دوری نماید.^۶

پس از بیان شواهدی از قرآن کریم و بیانات معصوم علیه السلام در این باره

توجه به این نکته لازم است که رسالت هنر، نزدیک نمودن معانی بلند است

۱. همان.

۲. غررالحکم.

۳. همان.

۴. همان.

۵. همان.

۶. همان.

که با کتاب طبیعت و خلقت همسو است و هنرمند در کلاس هنر خود، مربی و کتاب و محتوا را یک حقیقت واحد می‌بیند و بس^۱.

از این رو، اندیشمندان روزگار، هرگاه خواسته‌اند مطلبی باقی بماند، تلاش نموده‌اند که آن مطلب در قالب هنر بیان شود، حال چه توسط شعر باشد یا نقاشی یا مجسمه‌سازی و یا... به همین خاطر در کلام معصومین علیهم‌السلام نیز این اهمیت جلوه‌ای فراوانی دارد. از جمله در اهمیت شعر متعهدی که بیانگر مبانی بلند اوصاف متعالی و هادی الی‌الحق باشد، فرموده‌اند:

«من قال یسأله الله له بیتا فی الجنة؛ اگر کسی یک بیت شعر درمورد ما بگوید، خداوند خاندانی در بهشت به او ارزانی می‌نماید.

انگیزه گردآورنده آن معرعه نیز چیزی جز این نیست. همواره القاء منطق قوی بی‌نیاز از استفاده از قالب‌های مری نبوده است که نمونه عیان آن، ارائه فرهنگ عالم‌گیر عاشورایی است که گری بخش محافل محبین اهل بیت علیهم‌السلام با استفاده از اشعار نغز و دیگر نمادهای هنری متکی بر عواطف پاک انسانی است.

مجموعه‌ای که تحت عنوان «محفل اس» در پیش رو است، با همین هدف گردآوری شده که حاصل یادداشت‌های سالیان متداوم مؤلف است که غالباً هم در مجالس تبلیغی، مؤلف از آنها استفاده شده است و به دنبال استقبال مردمی و تقاضاهایی که مبنی بر جمع‌آوری و نشر این یادداشت‌ها بوده، اکنون به زینت نشر آراسته گردیده است.

قابل ذکر است که هیچ کدام از اشعار ارائه شده، سروده مؤلف نیست و هدف مؤلف، جمع‌آوری و در اختیار نهادن اشعار سراینده‌گان پاک طینتی است که تلاش آنان بیان معارف سودمند مذهبی بوده است.

۱. علامه محمدتقی جعفری، نگاهی به فلسفه هنر، ص ۱۷-۱۴.

گردآورنده از این که در اکثر اشعار نام سراینده را ذکر ننموده، عذر خواهی می‌نماید و دلیل آن هم این بوده که طی سالیان متمادی این اشعار جمع آوری شده و موقع تدوین آن، امکان یافتن نام صاحب اثر نبوده است. غرض ما استفاده عموم از اشعار این بزرگان بوده که انشاءالله ثواب آن هم به صاحبان اشعار خواهد رسید.

این مجموعه در طی پنج بخش ارائه شده است:

✓ بخش نخست: مناجات‌ها.

✓ بخش دوم: مدایح اهل بیت (علیهم‌السلام).

✓ بخش سوم: سوانح و تراثی اهل بیت (علیهم‌السلام).

✓ بخش چهارم: دهم‌های کوتاه.

✓ بخش پنجم: اشعار حکیمانه.

✓ بخش ششم: ایثار و شهادت.

این مقدمه را با تکریم امام بدار گرامی‌تر اقبالیم قبله، امام خمینی (ره) و شهیدانش مطلبی از ایشان در اهمیت هنر و مطلبی هم از مقام معظم رهبری (مدظله) که خود مصداقی از اهل هنر و دوستان هنر در زمان ما هستند به پایان خواهیم برد.

در انتها لازم می‌دانم که از زحمات ناشر محترم در این کاری و ارائه به موقع این مجموعه قدردانی و از خواننده محترم نیز تقاضا نمایم که این جانب را از ارشادات سازنده خود محروم نگردانند.

تیرماه ۱۳۹۴

قم - عزیزاله فهیمی